

KÉLET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

1881.

Kolozsvár, szerda, augusztus 24

A „KÉLET” előfizetési díja:

Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva	
Egész évre	16 fr.
Fél évre	8 „
Negyedévre	4 „
Egy óra helyben	1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 6 kr.

Megjelenik a „Kélet” minden nap, az ünnepeket kivéve napot kivételével.

Szerkesztői és kiadói szállás: fődtér 12-ik szám

Hírlapok nem adnak vissza.

Tizenegyedik évfolyam.

A FRANCZIA KÖZTÁRSASÁG.

A francia nép a múlt vasárnap döntött ismét szavazatával kormányformája felett. A mennyire az eredmény eddig ismeretes, a republicanusok nemcsak óriási többségben vannak, hanem úgy szólva csak belőlük áll a parlament, annyira elenyésző kisebbséggé törpült a monarchisták párta.

Franciaország tehát többszörösen sanctioját adta a köztársaságnak s e kormányforma erősebbnek látszik most ott, mint valaha. E jelenség magyarázata azonban nem csak a francia népnek e kormányformához való ragaszkodásában, hanem a külső körülményekben is rejlik. A köztársaságnak ugyanis legnagyobb biztosítéka a monarchisták jó magukkal való tehetetlenségében rejlik. Nincs király vagy császár-kandidátusok. Ez reájuk nézve a főcsapás. III. Napoleon fiának halálával eltűnt a látható ember, a ki átvegye a szép emlékü bonaparték nagy örökét; s nem állanak különben a többi monarchisták sem. Ha azonban volna is egyén, a ki reá szállott történelmi jogok alapján tarthatna igényt egy restaurálódó francia trónra, ez még a francziáknak nem volna elég, hanem szükséges ott még a tehetség is, hogy valaki ez állam feje lehessen. A múlt századbéli francia forradalom óta a történelmi jog és tradíció még egyszer sem buktatta egy magára meg a köztársaságot, hanem szükséges volt kimagasló képességgel és érdemekkel birnia az illetőnek, hogy a hatalomnak is ura lehessen. Birt ezzel az első és harmadik Napoleon is. Most nem bir senki. Ha valaki császár lehet Franciaországban, az nem más, mint Gambetta, a ki pedig nem lesz. A köztársaság annyira szilárd, hogy csak az buktathatja meg, a ki maga is köztársasági, s mint ilyennek a nép kezére játszta a hatalmat. A kik kívül állanak magán köztársaságon, teljesen erőtelenségre és kívül is maradnak.

Hogy Franciaország valahára egy állandó kormányformának, s épen a köztársaságnak révébe jutott, sok megfigyelésre méltó foglalt magában.

Igen természetesnek látszik, hogy azon állam, a mely a szabadság és egyenlőség eszméit első tudta egész Európában népszerűvé s az összes culturepek politikai végcéljává tenni, enmaga iparkodik azt legtisztább alakjában megvalósítani, s így ez országnak egy század óta folytatott mozgalmának okszerű consequenciája, hogy republica legyen. E köztársaság, ha a szabadságot nem is, — mivel tapasztalati meggyőződésünk után szólva, Magyarországon is hasonlíthatatlanul nagyobb a szabadság, — de az egyenlőséget tényleg majdnem legtisztább alakjában keresztülvitte.

Az újabbkori európai államok között a francia az első, mely mint compact egy nemzetiségből álló nép, a köztársaság útján ezt megvalósította. Tekintve már most a három fennálló fontosabb köztársaságot, Északamerika, Svájc, Franciaország azon tanulsággal szolgál, hogy a köztársasági államformát vagy csak olyan ország valósíthatja meg, melynek lakosai nemzetiségi tekintetben szerfelett elegendesek, s ekkor a központi hatalomnak teljesen decomponálódva, meg kell oszolnia a külön nemzetiségi vagy területi tényezők között, s lesz csaknem külön országocskákat alkotó cantonjaiból és az unió tagjaiból Svájc és Észak-Amerika vagy erős központi hatalmával egy népből a francia republica. — Nincs tehát a republicanak más választása: egy nemzetiség egy hatalom, vagy több nemzetiség és több hatalomköztársaság. Ahol azonban valamely nép tömör egészet képezve, többségben van a többiekkel szemben, ott a republica forma már azért is ki van zárva, mert még azon esetben is, ha e relatív többség külön államokkal ajándékozza meg a nálánál kisebb nemzetiségeket, azért a szövetségi rendszer nemcsak a többiekre nézve tilrhetetlen túlsúlyllyal birna; s nem lévén meg a szövetségesek közötti erőben

az egyenlőség, nem lehetne meg az erő végrehajtásában az intézményekben sem, s így a republica legfőbb célja illusoriussá válnék.

Következtetést vonhatnak ebből maguknak az idealismus köztünk levő olyan hívei, a kiket netalán távoli republicanus álmok nyugtalanítanak.

Az igazat megvallva más tekintetekben sem szolgálnak valami elragadó példával a jelenlegi köztársaságok. A dél-amerikaiak tudvalevőleg a legnagyobb mértékű corruptionnak áldozatai, s a képzelhető legnagyobb csapás reájuk nézve a köztársasági forma; Észak-Amerikában hasonlóképp nagy mértékű corruptionról panaszkodnak, s ép úgy lelővik ott az elnököt, mint Muszkaországban a cárt, jeléül, hogy mindkét helyen mélyen gyökerező bajok vannak. Franciaországban, a leg-hatalmasabb férfiú, Gambetta visszaordította „bűgő majmok”-nak „alávalók”-nak választóit, míg nem a szidalmakba belekeled. Floquet és Lockroy nem csak nem tud szóhoz jutni, hanem választói elverik, Valentine Sinon, a „Marseillaise” fő szerkesztője szembejöki Delahaye communalit, miből verekedés lesz s így tovább.

Mindezek bizony nem valamely eszményi ténykedések, s nincs rajtok mit irigyelni a monarchistáknak.

A fiemei kikötők nagyobbítását — mint az „Ellenőr” hítelei forrásból értesül — elodázhatatlannak tartják. Komolyan szóban forog, hogy a képviselőház pénzügyi bizottságának tagjai az Ulésszak elején leránduljanak Fiumebe, személyesen meggyőződést szerezendők a kikötők állapotáról.

A közlekedési miniszter Ordódy Pál Hieronymi államtitkár kíséretében Fiumébe utazott, hogy megismerje a kikötőket s szemle alapján intézkedhessen a kikötő megnagyobbitása és újrahúzás építése iránt, hogy Fiume lehető rövid idő alatt képes legyen a kereskedelem fokozódó igényeinek megfelelni. Fiuméből a miniszter és az államtitkár Károlyvárosba utaznak, hogy intézkedjenek a Kulpa szabályozás munkálatainak mielőbbi való megkezdése iránt, mert a kormányának szándéka a Fiumével való közlekedés útjának kellő helyreállítását mielőbbi siettetni. A miniszter és az államtitkár e hó 25 én térnek vissza.

A belügyminiszterium által az országgyűlés elé terjesztendő törvényjavaslatok közt első helyen áll a közigazgatási tisztviselők-nél megkívántató qualificatio meghatározása.

BELFÖLD.

M. Vásárhely, 1881. aug. 21.

Ő Felsőge első Ferencz József királyunk születési évfordulója 17-én este világítással, zenekarok játszásával, 18-án nagy templomozással és katonai szemlével ünnepeltetett meg; délbén a várban nagy közbél volt, melyen mintegy 25 egyén a polgári részről s 45 tiszt — élőkön Mangesiuss honvéd tábornokkal és Spiller es. kir. ezredessel vettek barátságos összehangban részt; az ünnepi toasztot ő Felsőge és a magas uralkodóháza br. Apór Károly kir. táblai elnök mondta. Mangesiuss tábornok a polgárok és katonák közt nálunk mindig fennálló szívélyes viszony szilárdítására; Szentiványi Kálmán aispán a hadsereg és honvédségre; dr. Tolnai Lajos Albrecht főhercegre, dr. Knöpfner Vilmos József főhercegre stb. köszöntötték pobarakot. Ebéd közben 24 ágyúlövés történt s Nátyi József zenekara ugyancsak felvillanyoz szerb, német stb. testvéreinket csak egy, mint a legszelelyebbeket.

Szent István napján a város megint fölbogóztatott, a hatóságok s a tiszt karok újra templomozásra gyűltek egybe, azután pedig városunk néhány kitűnő polgára, 35 hadseregbeli és 35 honvéd, összesen 70 tisztet a Transylvániaba diszbedre hívott a magyar nemzeti ünnepre; az irtakon felült még mintegy 35 polgári kitűnőbb egyén jelent meg az ebédnél, mely kitűnő hangulatban folyt le s melyen számos szellemes és nagyhatású felköszöntő tartott, a köszöntők közül kiemeljük br. Aport, Kovács Ferencz apátot (a magyar alkotmányért), Mangesiuss tábornokot (a hazafias szellemű polgárok-ért stb.), Spiller ezredet, a helyi kir. ezredost Rébisch, Szentiványit, dr. Knöpfert, Gyárfást stb., kik mindnyájan vagy hazafias eszmék

ért, vagy a jelen volt kiválóbb egyénekért igen sikerült beszédekkel mondtak s a nagy számú társaságot jó kedvben együtt tartották, hogy csak a késő est oszlata széjjel a 2 órákor kezdődött ebédnél.

Ugy véljük, a székely főváros által bemutatott példa lenne legalkalmasabb a katonai és polgár közt mesterségesen létrehozott válaszfalak s izetlenségeket ledönteni, megszűntetni legbamarább és legbiztosabban. A társadalom maga legkönnyebben találhat módot, ha akar, mindig, a hasonló bajokon segíteni, s tudja a létező sebeket behaggeszteni, de ha azokat folyton hagyjuk meg-megújulni, elmergesedni, nem csak, de sőt szándékosan is szaporítjuk és ingereljük: akkor beláthatatlan következmények fejlethetnek ki s többé a társadalom nem lesz azon helyzetben és erőben, hogy magán és miseriáin segítsen. —

Ha a hazai városokban az intelligens polgári elem nem buzónék teljesen vissza a nagyobbára idegen nyelvi tisztikartól, hanem bár ritkán is, de közös találkozókat rendeznének s eszmecserét folytatnának, kétségtelűen néhány év alatt az u. n. katonai szellem (melyet a polgár, fájdalom! sok helyt már borzadva emleget) egészen más lenne, s a látszatos nagy ellentét teljesen elenyészne, s teljesíthetők polgár és katonai békés, szívélyes viszonyban naponként egymás mellett kötelességeinket.

Tessék csak uraim megkísérteni s bizonyára oly kellemes viszony fejlődhetik önkünl is, mint a székely fővárosban emberemlékezet óta mindig volt, hol kölcsönös tisztelet, respectus s részben valódi hazafias barátság fűz minket össze mindenik fél tekintélye teljes fenntartása mellett, a mint az férfiakhoz illik; pedig a tisztikarban nálunk is a haza csaknem minden nyelve képviselve van, s magyar születésű legkevesebb, de mind jó hazafi s mind társadalmi tag, kiválóan műveltség és én és a földolgoz; de az is igaz, hogy mi nem nézzük keresztbe őket sem az utcán, sem a színházban, sem más nyilvános helyeken, hanem tisztos, békés hospolgarárságnak tekintjük.

M A R O S I.

A székelyföldi szövő-iparról.

Binder Lajos emlékirata.

(Folytatás.)

II.

Törtlközökendők tekintetében gyapottól, kender és kender gyapottal, Székely-Keresztur, Uj-Székely és vidéke az első helyen állanak, minthogy a nevezett helyeken az év minden szakában 40—60 szövőszék határozottan a teynlágas mintájú négy nyílűs törtlközökendők készítésére van berendezve. Ezen törtlközökendőknek Keresztur és vidéke, mint fogyasztó nem lévén elégséges, a szövő-esszonyok nem csak egész Erdélyt, hanem az egész Magyarországot bejárják árnikkal. (Ilyen a kiállításon a 143. sz. minta.) — Tekintve, hogy egy törtlközökendők szövő szükség 12. sz. gyapot-fonál 10 kr értékig dolgoztatik fel, továbbá, hogy napokint 4—5 1—2 méter hosszúságú kendő készíthet el, mindazonáltal minden kendő mellett 8—10 kr munkadíj marad.

Ezen kendők készítése nemcsak kézi vettőlkel történik, hanem az alkalmazott négy lábitót rendre (szerre) a jobb lábával nyomja, mely körülmény nem csak, hogy lassítja a munkát, de a test is nagy mértékben igénybe vétetik.

A második neme a törtlközöknek a kender, lánca és gyapottal leöltött részint fenyűágas, részint barack-magos, továbbá kockák-ból összeállított mintájú 10 nyílűs törtlközökendők.

A kendergyapotos kendők, valamint a tiszta kenderből készített törtlközök leginkább saját házi használatra készíttetnek. Vásárokon legfeljebb 40 db ily törtlközök, a mint a szövőszékéből kikertült a forgalomba. Többször tapasztalható azonban az a körülmény, hogy a kenderfőtők egy évi használat után, tehát akkor, mikor a kender megpuhult, jönnek forgalomba, a midőn Erdély bármely előkelő családjánál igen kedvelt cikket képeznek. Udvarbelymegyében majd minden családnál a kendergyapotos kendők a kedveltek s csak ilyeneket tartanak jóknak.

A tiz nyílűs kendők készítése a székely családoknál mondhatni mértéke volt az illetők képzettségének, minthogy a fonál fonása, kockák kiszámítása, főképen pedig a lábitók felkötése anyáról leányra maradt, s a tanulásra ritkán volt meg az alkalom. Innen van, hogy csak itt-ott lehet olyanokra akadni, a kik ily kendőket készíteni képesek. Minthogy a kötők a

lábítókon boggal, aztán a nyílűs mozgattása csigák által történik, s a kőcfonálból készült madzag vagy nyulik, vagy szakad, s általában a nyílűs egyenlőtlenségre mozognak, úgy hogy a szövő a legtöbb esetben a biztosan fel nem emelkedett nyílűstől, minden borda ráülténél kézzel kénytelen fölemelni: a munka igen lassu. Ha asztalterítőt ily mintára készítenek, nagy szélessége folytán két részből készítik s azután összevarrják.

Tiszta kender tiz nyílűs törtlközöket és asztalterítőket az okból, mert a kender nem elég puha s így a láncafonalak közé nehezen ékelődik be, igen ritkán készítenek. Ellenben gyakran állítanak elő ilyen törtlközöket és asztalterítőket gyapottal beöltve, mert a mintát jobban kiadja s a szövőtet lágyítja.

Vásznak s ezek közül a kendervászon egyike azon szöveteknek, melyek különösen Csikmegyét és Háromszék erdővidékét jellemzik. Csikmegyének alsó része összes házi szükségletét nemcsak, hogy fedezi, de Brassón át a csiki kender Romániába is vándorol. Háromszék kendervásznának legnagyobb részét Csikból veszi meg.

A kendertermelést itt oly nagy mértékben ütlik, hogy Tasnádtól kezdve egész Csik-Sz. Simonig folytonosan kenderföldök között halad az utas, ellenben a lent csak magyárt természetik és szárával a kátyukat tömők be. A kender termelése, valamint feldolgozása a legprimitívebb módon történik. A törtést és a tilólást kézi tilóval eszközlik, mely eszközzel a kender éléggé meg nem tisztítható s ez a további feldolgozást nehezíti meg.

II.

Egész Székelyföld és Erdély kendervásznakészítést Csikmegye, Erdővidék és Uj-Székelyről fedezi, sőt említésre méltó, hogy az országos tavaszi vásárok alkalmából 100 végivel állanak a nagy tekercs vásznak Cs-Szt-György, S-Szt-György és Keresztur piacain, a hol a brassói és hétfalusi csángó magyarok tömegestül bevásárolják és direct Galaczra és Brailába kereskedést üznek vele. Többen ezen tizletből tekintélyes vagyonra tettek szert.

Zsákvásznak (ilyen a nőipar-kiállításán a 146. és 142. sz.) vagy az ugynevezett hatkari-kas vásznak, illetőleg az egész Erdély szükségletét az említett termelő helyekről szerzi be. Ugyanezen zsákvászon minden színes fonál nélkül, különösen a csiki köznépnek nemcsak a székér fedelére, de felső nadrágra is használtatik. Sajnos, hogy e vásznak csak 60 cm. szélességben készíthetnek. Ennek oka két körülményben gyökerezik: I. Ily szélességbent anulta el egyik a másikatól. 2. Ha az illető a megszokott szélesség szövésével foglagnya, primitív eszközeivel fogva a kettős szélesség szövésére nem volna képes.

Igen törvös volna, ha Csikmegye kenderipara emelése céljából Cs-Szt-Györgyön, mint a kendertermelés és kender készítő rendeztetnék be; mert e vidéknek egyedül a kendertermelés és annak feldolgozása szolgálhat aranybányául. A megyének eddig ültött épületi ipara ugyanis már haldoklik, mert fenyveszt igen kipusztították.

Csikmegye a kenderipart már ösödöktől fogva üzte s tiz jelenleg is. Tekintettel pedig arra, hogy a megyével szomszédos keletnek nagy a szükséglete vitorlavászonra és hajóköttelekre: ez ipar okszerű felhasználása által ama piac teljesen meg volna nyerhető. Ha a kenderkészítők egyes pontokon már működésben volnának, kenderföndőre a megyében nem lenne szükség, mert jelenleg a tilott kender legnagyobb része keletre vándorol.

A székely szövés — mint említettük — ilyefalván és Sz.-Léleken nagy mértékben vannak elterjedve. Ha ezeket az enyészettől meg akarják óvni, e két helyen egy-egy serítő gépet kell a nép rendelkezésére bocsátani. Egyes legjobb szövők pedig egészen új szerkezettől eszközzel volnának ellátandók oly módon, hogy egy tanító csak a szövés készítésére, a gyors vetélő kezelésére és gyors fonálfetésre tanítaná meg az illetőket.

Hogy ez állítás teljesen okadatolt, bizonyítja az, hogy nemcsak a székely szövés házipar fenyegetve van, hanem Segesváron szövői is, kik nemcsak a székely mintákat, de a román vidékek mintái készítését is felöltették, ma mindinkább hagyják elfeledni ez ipart. E városnak szövőipara, mely egykor a legnagyobb virágzásnak örvendett, ma teljesen hanyatlának indult, mert

1. Eszközeik még kezdetlegesek.
2. Az anyagot Segesváron vásárolják.
3. A kék fonál festési díja Segesváron ép

Hirdetési díjak.

Az egy négyesűg eszményitényi tér ára 2 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakorb hirtetéseknél külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelk Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus) der Wollzeile 36.) Haasenstein et Vogler (Wallfischgasse 10) Rud. Mosse Publicistische Bureau. Budapest: Haasenste. és Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberger A. hirdetések fételt irodája Budapest Szervitádtér 8. sz.

Elváltási csekkék

garmond sora után 25 krajczár ártendős.

oly drága, mint a fonál maga, minthogy a kék festés még most is a régi meleg eljárás szerint történik.

4. Kezdetlegesen eszközökkel a gyártmány ára magas levén, s Erdély szükségletét gyorsan fedezni nem lévén képes, kereskedőink a külföldhöz folyamodtak, s e körülményről fogva a minden segédeszközzel bíró Ausztria fedezi a román vidékek szükségletét. Segesváron azon szövők, a kik 8—10 segéddel dolgoztak, ma alig 1—2 segéddel dolgoznak, s ezen készítményeket is csak olyan kereskedők vásárolják, — kiknek nincs tudomásuk a külföldi ily szövőgyárosokról.

Erdély egy érdekes szövészeti háziparát képezi Hétfaluban a halina-posztó készítése, továbbá a csángó magyar ipar. (Ilyenek a kiállításán 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. és 79. számú minták) vagy az u. n. tiló leveles szövészet. Ezen tárgyak a ház díszítéseit képezik s minden csángó házban a képet s más egyéb díszítést pótolnak.

(Folytatás következik.)

A debreczeni iparos ünnepély.

Debreczen, aug. 20.

Az iparos ifjusági vándorgyűlés tegnap folyt le. Megjelentek a kecskeméti, losonczy, szegedi, vespérmí, fehervári, gyulai, szolnoki, balassa gyarmati, deési, miskolczy, egeri, nagyvárad, szalontai, szentesi, bősörményi, albertfalvai, erdődi, orosházi, turkovei, ungvári, czegeledi, szentmiklósi, szatmári, kondorosi, győri, nyíregyházi, hódmezővásárhelyi egyletek képviselői, összesen 230-an. Az elnökség következőleg alkikittatott meg: Tiszteletbeli elnök Simonffy Imre kir. tanácsos, debreczeni polgármester; elnök: Ráth Károly; alelnökök Rajner Pál Szegedről, Benke Mihály Debreczenből, Sal Ferencz Gyuláról, előadók Gelléri Mór, Illés László, Vadon Sándor, Havas Gyula. Elhatározatott, hogy újabb felhívást intézzen azon városok iparosaihoz, ahol még nem alakítottak iparos egyleteket, ilyenek alakítása végett. Kimondatott, hogy az ipartörvény revisiója alkalmával a segédék és munkások számára ajánlatos a kötelező munkakönyvek behozatala minden iparágban. Az iparossegédek kötelesek legyenek munkabéreikből a segélyző alapokhoz hozzájárulni, a segélyalapot pedig törvényhozásilag kell szabályozni. A segédkekről közölegünkint nyilvántartási könyv vezetendő.

A kiállítás megnyitása.

Vasárnap d. e. 10 órákor nyílt meg a debreczeni iparkiállítás nagy ünnepességgel. Meg voltak hiva Debreczen város összes testületei, törvényhatósága, a vidéki egyletek stb. A városi polgárság és a közelvidéki közönség nagy számmal jelent meg a megnyitási ünnepre. Az iparos-ifjusági egyet tagjai zászlójuk alatt fél 10 órákor tömegesen vonultak a kiállítás színhelyére, a kollégium nagy udvarára. A kereskedelmi miniszter képviselőtében jelen volt dr. Herich oszt. tanácsos.

A megnyitási ünnep az iparos-dalárda himnuszával kezdődött, mely után Huber József kiállítási elnök meleg hangú beszédet tartott. Ere Simonffy Imre védnök választott s megnyitotta a kiállítást. Ezután a dalárda még a szótartot énekelte, mire a közönség a kiállítás megtekintésére indult. A helyiségekben délelőtt rendkívüli élénkség uralkodott. A bevétel délig az 500 frtot meghaladta.

A bíráló bizottság délbén végleg megalakult a következőleg: elnök Ráth Károly, alelnökök Huber József, Szepeasy Gusztáv, jegyző Gelléri Mór, Grünwald József, Vadon Sándor. Miután a bírálati eljárás megállapítottat, a csoportok következőleg szervezkedtek: I. csoport: elnökök Huber József és Ráth, jegyzők Grünwald Debreczenből, Karlik János Balassa Gyarmatról. II. csoport: elnökök Kardos László, Gelléri Mór, jegyzők Molnár Mariska, Havas Gyula. III. csoport elnökei Domokos Kálmán, Sal József, jegyzők Zwér Ferencz, Rainits Mátyás. IV. csoport elnökei Szepeasy Gusztáv, Nigrényi Pál, jegyzők Veszter István, és Szilágyi Mihály Veszprémből.

Déli 2 órákor tartatott meg a népkertben a bankett, melyben városi polgárság gyér számában vett részt. Első felköszöntőt Huber mondta az iparminister képviselőtében jelenlevő Herich osztálytanácsosra, kit többször köszöntöttek fel, s megemlékeztek a miniszterről is, ki 400 forintot adott a kiállításra részt vett segédék és tanoncok jutalmazására. Felköszöntöttek Simonffy polgármestert, Ráth Károlyt az elnököt, Hubert, a vidéki vendégeket és hírlapírókat,

A jurymunkálatok tegnap meg is kezdődtek; a kiállítók száma 760.

A látogatók száma folyton növekedik.

A kiállítás ismertetője.

Az összkép, melyet a szemlélő a kiállításról szerez, szép ugyan, de még sem elégíti ki teljesen. A szervezésen, az elrendezésen meg látszik a lázas sietés munkája. Legnagyobb részt a kiállító közönség késedelme okozta ezt, hiszen közvetlenül a kiállítás megnyitása előtt is érkeztek még tárgyak.

Feltűnő, hogy maga Debreczen városa nem vett részt a kiállításon oly mértékben, mint azt elvárni lehetett volna. Így a szűrszabó ipar tárgyai között, a mely pedig debreczeni specialitás, a város szerényen láttuk képviselve. Vannak továbbá némely tárgyak, melyek egyáltalán nem illelnek ezen kiállítás keretébe, pl. egy lakatos segédnek (!) emberi hajból készült tájképrajza.

A műipar termékek a főiskola földszinti termeiben vannak elhelyezve. Az udvaron fedett sátor alatt gépek láthatók.

Vegyes faiparból Lokody F. kolozsvári asztalos buffetszekrényt még a rajta levő lakatos munka is becsessé teszi. Duchonyi J. Kolozsvárról gyermekbutor garnitúrát küldött. A kárpitos munkát Debreczenből különösen Vági S. készítményei képviselik. Igen szép izlésről tanuskodnak Demjén A. kolozsvári műlakatos vasból vert koszorúja és rózsái. Figyelmet érdemel továbbá Mosovszky J. debreczeni gépész új találmanysu zárja, melyre szabadalmat is nyert. Patkókból szép kiállítást rendezett Baly György Debreczenből. Cipészettől Széll I. Soborsinból különlegesség gyanánt nadrágot és csizmát küldött be, mely egy darabból készült. Kolozsvárról Stieber J. és Hegedűs F. küldöttek be csinos cipészárukat. A kocsi gyártó ipar csak két kocsi által van képviselve, mindkettő debreczeni készítmény. Vasárunk, Igen czélszerű szerkezettől vastűzhelyeket állított ki Fazakas J. debreczeni lakatos. Szép tárgyakat állított ki Péter F. Székely-Keresztúrról. Diszesen faragott fatátlak, szekrények ezek. Mayer F. csikóhűrs kucscsai Debreczenből, mint debreczeni specialitás érdemelnek figyelmet.

Rajzok. Említést érdemel az aradi iparrajziskola rajzmintagyűjteménye. A debreczeni kártyagyár kiállítása ugyanazon teremben van. Itt látjuk továbbá a debreczeni szalmait Boskitz által kiállítva és a szappanos ipart Jóna S. gyűjteményében. Ruházati tárgyak. Figyelmet érdemel Kovács J. debreczeni tanoncz czíra szűre és Varga L. tanoncz pityéks dolmánya. Huier József, a kiállítás elnökének segédei szabó munkát állítottak ki. A debreczeni ipar rajziskola egész termet foglal el. Márványporcellán és agyagiparból a kiállítás legszebb részlete a zsoboki márványgyar tárgyai. Fischer Vilmos Kolozsvárról az erdélyi porcellán-festészetet mutatta be. A nőipar kiállításban említésreméltók a nagybányai nőegylet ipariskolájának tárgyai, Molnar Maria mintagyűjteménye.

Ezzel röviden ismertettük a kiállítási tárgyak nevezetesebbjeit. A jury megalakult; a jutalmak állanak arany, ezüst, és bronzérmekből, emlékművek, emlékművek és pénzsegélyből. Utóbbit megédek és tanonczok nyerhetik. Az érmek egyik oldalán Debreczen város címere és a felírás: „Debreczen, 1881. augusztus hó“, a másik oldalán pedig a felírás: „Az iparos ifjúsági munkakiállítás emlékérmé“, látható.

A KELET TÁRCZÁJA.

A LÁMPAGYÚJTÓ.

MISS CUMMINS REGÉNYE.

Tizennegyedik fejezet.

Bizonytalanság.

(Folytatás.)

De vajjon hogyan állt a benlakókkal a dolog?

Mr. Graham, miként már megjegyeztük, újabb tapasztalatokat gyűjtött a házi élet terén, s bár egy némely jellemvonás igen mély gyökeret vert nála arra, hogy teljesen kilehessen itani valaha, azért még is sok tekintetben, nagy változáson ment keresztül. Volt idő, midőn minden-nemű újításnak kényelmét és szokásait illetőleg, erélyes ellenszégülést tanusított; de idő és betegeskedés erélyét megtörték s eddig legyőzhetlen akarátát meggyengítették.

Ugyan ez időben kötötte össze sorát oly nővel, kiben nagy akarat erő, bizonyos mértékű jó indulat, s sok tappintattal párosult, s ki saját akaratát, minden alkalommal, mihielyt jónak látta, képes volt kivívni.

A nő igen ildomosan hagyta őt kedvenz vasszőrpipáján lovagolni, s azon hitet táplálta benne, hogy akaratának, ha kiakarja vinni, ellentállni lehetlen és még is úgy tudta intézni, hogy minden fontosabb dolognál ővé volt a határozó szó, s férjét végre annyira szorosan tartotta,

FÜRDŐI LEVÉL.

Zajzon, 1881. aug. 15-én.

Zajzon nem olyan hírhedt helység mint Előpatak vagy mint Málnás is, s nem is lesz soha. Szerencse, hogy itt született Rab István, különben bátran ellehetne binni, hogy ha nem Oláhországban, hát akkor bizonyosan Szászországban van, vagy legalább is ott képzeli magát a szerény idegen magyar, természetesen, ha nyárban nézzük meg. Ha az ember leül egy sétatéri padra, hát nem kell egyebet csinálnia, mint csak nyissa ki a szemét, aztán lát ott anynyi féle, sehol nem létező divatot, meg ó-szász és oláh nemzeti viseletet, s ha még a fülét is kinyitotta, hall anynyi féle idegen beszédet s csak igen kevés magyart, s aztán a mikor látja, hogy ez a sok mindenféle népség minden lehető legkisebb alkalmat megragad, csak hogy a magyarok ellen tüntessen, már azt, engedelmet kérek, tovább kiállni nem lehet. Ha egy bál van, s történetesen egy csárdást is találunk buzni, hát nem csak hogy nem járják, pedig sokan jól tudják, hanem még ki is tütyölk, vagy plane mint a mult este, minket meg is tapolnak csúfságából.

Rettenetesen csodálkozom, hogy mi oka lehet, és honnan veszi a bátorságot ez a sok gyermek, hogy így mer voltni — saját otthonunkban csúfolkodni. Mert hiszen felesleges mondanom, hogy ezek a bíres freudländer tánczosok nagyobb része csak amolyan csupasz száju studentekből áll, kik közt van olyan is, ki a gymnasium valamelyik osztályát ismételi, de hát nekik úgy látszik több studiumok az ellentük való tünnetes, azért is ebben kitűnőbbek.

Hanem elég ebből ennyi.

A ki nem járt Zajzonban, nem sok fejtűrésébe kerül megkapni. A rendes pos. ajáraton kívül egy nagy társas kocsi is tartja tenn a közlekedést Brassóval, s ezzel egy és fél óra alatt ott van. A község maga az ugynevezett csángó hét falu egyike, összeforva Pütkörcsözöl és nagyon közel Tatrányhoz. Gyógyvizu hasosult a málnásihoz meg a kovásznaihoz, csak azoktól messze elmarad, s az ugynevezett Lobogó fürdő még éktelen messze van.

Borvizét isszák kecsketejével, s azt mondják használ. Hanem adott a természet Zajzonnak egyebet, valóban kies fekvést. Egy északnak fekvő fenyves oldal abáinál tőrt el egy szűk kis erdő, melyen gyönyörű sétány van. Ez Zajzon. E sétány felső része széles, mellette építve egy csinos fürdőhely (meleg), azon fölül egy földi sétatér, vele szemben a zenészek helye. Keleten közvetlen az erdőcske mellett foly a Zajzon vize.

Sétálni a fenyves erdőcske lábánál, abban a sűrűségben, mely mindenféle lugasokkal megülthelyekkel van tele, igazán felséges.

Lám, hogy osztályoz a természet! Ha a kis hely Előpatakban van, a világ legelső fürdője volna, de hiába, nem lehet.

Fürdővendégek száma 300 körül van, többnyire Oláhországból és a közeli Brassóból, kik számára a faluban vannak lakások, meg vendéglők.

Kényelem van elég.

Cs. L.

A Jókai-ünnepély Komáromban.

Tuba Jánost illeti az érdem, hogy megpendítette lapjában az eszmét, miszerint Komárom városa emléktáblával jelölje meg Jókai Mór szülőházát. Az eszmét Komárom város lelkes polgárai azonnal felkarolták és rövid idő alatt

hogy ez elvül tűzte ki magának, hogy lehetőleg kényelmesen él maga személyére nézve, s a többi mentére hagyja folyni.

Nem csoda tehát, ha előbbi szabad életmódja e pár hetének, úgy nézett eleibe, mint az iskolás gyermek a tanulási szünetének.

Emilia szobájában ül, s hanyagul be van burkolódva egy nagy kendőbe.

Arca szokottnál halványabb, s nyugtalan, mondhatni rettegő kifejezés ül rajta. Valahányszor az ajtó nyílik, össze-reppen, remeg, arcán hirtelen pirosság ömlik el, s reggel óta már két ízben fakadt sírva, minden ok nélkül. Minden kis mozgás, még az öltözködés is nehéz munkának tetszik előtte. Nem tudja folytatni halgatni Gertrud olvasását, hanem mind untalan félbeszakítja szavait, s kérdés-ködkök az égő hajón történekekről, a maga s mások megmentéséről, s minden körülményekről, melyek a kint és halált hozó jelenetekkel egybefüggenek. Egész idegrendszere láthatólag meg van rendülve, Gertrud csak búsan szemléli őt, s könyket ejt, s bámul, hogy hova lett vak barátjáné nyugalma, s higgadt felsőbb-sége.

Reggeli óta együtt ültek a szobában, de Emilia nem akarja Gertrudot tovább magánál tartani. Hadd menjen ki a szabadba. Sétáljon, szívjon friss levegőt, üldödjön fel. Egy óra múlva nem bánja, ha visszatér, s segít öltözködni neki, hogy asztalnál megjelenhessék, s Gertrud érzi, hogy Emilia komolyan akarja ezt, hogy valóban szeretne egyedül maradni, s mi-

keresztül is vitték, tegnapra tűzvéni ki az emléktábla ünnepélyes leleplezését.

A fővárosi és vidéki vendégeket, kiknek legnagyobb része 19-én érkezett Komáromba, a gőzbajó állomásnál, valamint az újszónyi vasut indóházánál a rendező bizottság fogadta és szállásolta el.

Az nap este u „Magyar Király“ vendéglőben volt az ismerkedési estély, melyen a vendégeken kívül a város intelligenciájának nagy része megjelent.

Másnap, 20-án, már kora reggel ünnepi díszit ült a város.

Maga az épület, melyben Jókai napvilágot látott, ma már nem létezik. A telek és a rajta később épült ház jelenleg az izraelita hitközség tulajdonát képezi.

Az épület alacsony, zsindely fedelt alház, a kaputól jobbra négy, — balra öt ablakkal. Ezen az oldalon a második és harmadik ablak közt van bealazva az emléktábla: fekete márvány lap, rajta arany betűkkel e felírás: Itt született Jókai Mór, 1825. február 29.

A vendégek, hatóságok és egyletek küldöttségei 10 és fél órakor a városház nagytermében gyülekeztek össze és kevéssel 11 óra előtt, onnan indultak az ünnepély színhelyére, hol a rendet a városi tűzoltók tartották fenn.

Résztint testületileg, résztint küldöttségileg képviselve voltak: a különböző állami, megyei és városi hatóságok, a dalárda, a veres-kereszt és jótékony nőegyletek, a lövészs-egylet, az iparos ifjúság önképző köre, a különböző társulatok, takarékpénztárak, betegsegélyző egyletek, a reformatus földmivesek énekkara (mely különböző festői látványt nyújtott tagjainak ezüst gombos sötétkék dolmányaival és széles ezüst mentekötön függő hasonszintű montéival.)

Az „Irók és művészek társaságát“ Feleki Miklós és Dolnay Gyula, a „Petőfi-társaságát“ Komócsy József képviselték. Ezekon kívül a fővárosból csak néhány hírlapíró randult fel az ünnepélyre, melytől bizonyos körök, ugyilászik következetes tüntetéssel tartották távol magukat.

A házat, az ünnepély alkalmára, a komáromi kertész ipartársulat fenyőgalyakkal, lombfűzerekkel és virágkoszorúkkal igen izélesen fűdiszítette. Előtte patkóalakban több sor székek volt felállítva a vendégek számára, közepén pedig, a háznak tamsztva, állt a szónoki emelvény.

Az ünnepélyt d. e. 11 órakor a városi dalárda nyitotta meg a Kölcsey-hymnus elneklésével.

Ezután Molnár Ádám, mint a rendező bizottság elnöke és az ünnepelt költőnek kor- és tanultársa üdvözölte a megjelent közönséget.

A közönség részéről élénk eljenzéssel fogadtott megnyitóböszéd után Pap Gábor ref. plébános hosszabb beszédben méltatta Jókai érdemét és a mai ünnepély jelentőségét. E beszéd közben a jelen voltak lelkes eljenzése mellett lehullt a lepel az emléktábláról.

Majd előlépet Feleky Miklós és az „Irók és művészek társasága“ nevében az emléktábla alatt elhelyezett asztalra diszes babérrkoszorút tett le, melyről széles nemzeti szalag eslingött alá. Utána Komócsy József a „Petőfi-társaság“ babérrkoszoruját nyújtotta át, melyet vörös habos selemyszalag díszített.

Sorba jöttek aztán Keő Jenőné a Komárom városi nők koszorújával; Táray Józsefné a vereskereszt-egylet koszorújával; Hócz Simonné

vel azt hiszi, hogy életében először terhére van barátnéjának jelenléte, visszavonul saját szobájába, s Emiliát magára hagyja. Ki kezét fejére támasztva, harmad ízben tör ki görcsös zokogásban.

Gertrudot szobájába nyomon követi Elliszné, ki az ajtó óvatosan becsukja maga után, s sajátos fontoskodó módorában, mi csak magában is elég az embert nyugtalanná tenni, elkezd sopánkodni azon borzasztó következmények felett, melyeket ama borzasztó baleset emléke gyakorol szegény Emiliára.

— Egészen magán kívül van, így végzi beszédét a házgondnoknő, s ha még néhány napig nem fordul jobbra állapota, valóban nem állók jót a felől, hogy baj nem lesz belőle.

Emilia nagyon gyenge, neki nem kellene utazni. Én részemről szeretném, ha nem tette volna ez utat s maradt volna inkább itthon. Én nem is szeretem az utazást, különösen a veszélyes időszakban.

A szegény Gertrud szerencséjére kihívják Ellisznét a konyhába, s egyedül maradvá, zavartalanul gondolhat vissza az utóbb lefolyt napok különös eseményeire, melyek éveken át bő anyagot nyújthatának különféle elmélkedésekre. Azonban rögtön megzavarják ismét. A szobalány mr. Graham hírlapjával együtt számára is hozott valamit. Egy levelet! Gertrud remegve veszi kezébe, s alig mer a cím iratára, vagy postabélyegre tekinteni.

(Folyt. köv.)

az izraelita nőegylet koszorújával; Konkolyi-Thege Balászné a protestans nőegylet koszorújával, és végre a reformatus földmivesek dal-egyleténél küldöttsége az egylet koszorújával. Ezt követte a városi dalárda által előadott kar-ének.

Majd Kacz Lajos, városi főjegyző lépett az emelvényre s esengő hangon elszavalta Pap Kálmán alkalmi költeményét.

Ezt követte Schnitzer Ármin, a komáromi izr. község hitsonokának nagyhatása — és a közönség részéről több ízben zajos tetszésnyilvánításokkal félbeszakított beszéde, mely különös érdekel birt, mert a szónok még néhány évvel ezelőtt egy szót sem tudott magyarul; és — mint maga mondá — Jókai műveiből tanulta meg a magyar nyelvet, melyet most már tökéletesen beszél.

A „Szózat“ elneklésével az ünnepély véget ért, és a közönség eloszlott.

Egy órakor díszelődött, este 7¹/₂ órakor pedig díszelődás volt a szinkörben.

Az ünnepély méltó befejezését képezte a dalárda-kerben rendezett vacsora és táncmulatság.

SZEMERE MIKLÓS.

Vasárnap reggel jött a megdöbbenő hír, hogy az őz költő, ki a magyar nemzeti jellem inkarnációja volt, ki vidám és mégis komoly, emelkedett és mégis közvetlen, s kinek verseiben íris erővel buzog a humor isteni nedve, az aggasztyán, bevégezte 10 di pályafutását.

Szemere Miklós 1804-ben jua. 17-én született Lasztócezon, Zemplénmegyében, hol élete fogyatag lakott, az atyaházban, melynek — régi magyar szokás szrint mint kisebbik fia — örököse lön.

Kazinczy Ferencz lett korán figyelmessé a hamar fejlődő ifjura, s irányozta figyelmét a külföld remekírói felé s különösen Göthe felé, de csak Kazinczy Gábor sürgetéseire lépett a nyilvánosság elé oly időben, mikor már messze vidéken jó póétának tartották, micsőt még egyetlen sora nyomtatás alá került.

Először Götheből adott fordításokat, majd pajkos, szépséyes dalai keltettek nagy feltűnést. Kedélye és humor az ezekben telőz. Csak hosszabb időközönként szótlanatta meg iantjat, s utolsó műve, melyet kiadott, a Függelékben jelent meg. Kegebb időben különösen Arany Janos „Koszorú“-jába és „Szépirodalmi Szemle“-jeve, majd a „Vasárnapi Újság“-ba írogatott s többször volt nevess irodalmi polemiaja, különösen a szépirod. Szemleben Szász Karolyival, a kire később komolyan meg is haragudott, mikor a budapesti-városi kerületben Deak Ferencz halála után képviselőjelöltül történt födpéséért megverése.

Szemere Miklós állandóan Lasztócezon lakott teljes visszavonultságban. Politikai szerepet nem igen viselt, nem különösen a szabadságharcz után. Élt csendesen, békés nyugalomban, vadászgatva, emelkedve s mint messze környék általános szeretetének tárgya. Nagyobb utra csak is kétszer vállalkozott. 1869-ben Pestre jött fel. Itteni barátai ráveték akkor, hogy költeményeit gyűjse össze és adja ki. Szemere meg is ígérte ezt s a versek összedesésében a korány elhunyt fiatal történeurnő Eötvő. Lajos volt segítésére. De a gyűjtemény kiadása mégis elmaradt s Szemere verseit maig so birjuk össze-gyűjtyo. A másik utja alkalmával Kossuthot kereste föl, kinek kor- és iskola társa s egyik legjobb barátja volt.

A költő már hónapok óta betegeskedett, de halála mégis váratlan volt, mert állapota éppen nem zárta ki a javulás reményét. Csakis a legutóbbi napokban kezdett a rendkívül erős szervezettel bíró ember hirtelen megörüni, s végre tegnapelőtt 19-én hajnalban a halál martaléka lett. Holtestét Galszcsére vitték át s hétón délután fél 3 órakor fogják eltemetni a Szemerék családi sírboltjába. Lengyen béke hamvain, áldás emlékezetén!

A „Függelék“-s több érdekes vonást jegeyz fel a költő életéből. — Átvesszünk kettőt belőle:

Ákármiilyen nagy volt is a lelke, a teste aprónak maradt. Ugy szemmérték után itélve, 2 hüvelykkel kisebb volt még Gyulay Pálnál is. Ebben a körülményben leli magyarázatát az a sajátosság szenvedélye, a melylyel mind az öt világrész apró embereinek a statisztikáját össze-szerozte. A középkori törpe udvari bolondoktól kezdve Tom Pucóg és Babaszem Mátyásig ismerte minden törpe körülményes biatoriját.

Gyakran beszéd közben, vig társaságban elővette a somfabotját s a hüvelykivel számolgatni kezdett. Aztán pozitívába csapta magát, a botot maga mellé állította s diadalmasan felkiáltott:

— Hisz ehez az X—Y-hoz képest én való-ságos óriás vagyok!

A társaság jót nevetett az öreg ur lelkesedésén.

A szabadságharcz után tett fogadása bozta magával, hogy soha pénzbeli dologgal nem foglalkozott. A mire szüksége volt, bevásárolta a felesége, s neki még csak sejtetnie se volt arról, mi értéke van az osztrák pénznek.

Mikor 69-ben Pestre jött. a pénzt otthon a zsebébe nyomták, Pesten pedig a pályavárnál már várt rá valaki, a ki átvette. A pénzt ennek átadta s cz szolgáltatta ki neki napról-napra a járandóságot. Egyszerűen többször nem mert egy nap pénzt kiadni. Ha vett valamit, odaadta a bankót s rábízta a kereskedő becsületére, hogy adjon vissza, a mennyit akar. A visszakapott pénzt aztán begyűrtte egy strimpfiibe s esténként beszámolt vele, igyekezve mindenki előtt alaposan eltitkolni a pénzzel való ismeretlen-séget.

Eszébe jutott egyszer, hogy Kossuthot meg kellene látogatnia.

Szóla a feleségének, mi a szándéka.

— De pénz kell ahoz, — szól az asszony.

— Persze kell vagy 100 forint.

— Nem 100, de 500 is, — így a válasz.

A pénzt aztán összezsínálták. Miklós bácsi utra kelt és meglátogatta Kossuthot.

Micsoda fortélyokkal sikerült neki elhitetni az embereskel, hogy ő tudja: mi az az egy forint, soha sem beszéde el, pedig ő volt az, a ki legszívesebben maga mondta el a föléle keringő adomákat, persze ugy, hogy ez nem vele, hanem valamelyik nagyjával történt.

Szabályrendelet.

Kolozsvár sz. kir. város szabályrendelete a közegészség, közisztaság, testi épség, köz-biztonság, közrend és csend, közszemérem és tulajdon eileni rendőri kihágások tárgyában.

1. §. Minden haztulajdonos, bérlo vagy házfölügyelő köteles telén a szemetet és trágyát, a belvárosban bekerített szemetártóban, a külvárosban pedig a szomszéd telektől legalább 1-50 meter távolságra rakatni, s azt, valamint a telken levő emésztet gödrök tartalmát, a szükséghez képest kihordatni.

Ki ezen redszabályt megszegi, vagy ki telkéről a szemetet, trágyát, vagy az emésztet-gödrök tartalmát a hatósági közeg figyelmeztetése után 48 óra alatt ki nem hordatja, az 1879. évi XL. cz. 125. §-a értelmében 20 frtig terjedő pénzbüntetéssel büntetetik.

2. §. A szemetet, rongcsolékat vagy trágyát kihordók kötelesek szekerekkel oldal, elő és hátsó deszkákkal vagy kasokkal elhatni, hogy azokból mitem hullatnassanak el. — Ki ezen redszabályt megszegi, 10 frtig fokozható pénzbüntetéssel büntetetik, s a bepiszkított tér kitisztítására köteleztetik.

3. §. A bel- és külvárosi telkeken, hol a marhaganet és szemetet trágyának gyűjtik, kötelesek a gazdak felügyelni, hogy a ganéle az utcára vagy a szomszéd telcike ki vagy át ne folyjon, a ki a ganélenek az utcára vagy a szomszéd telcike folyását meg nem gátolja, 10 frtig fokozható pénzbüntetéssel büntetetik s ezenfelül a trágyának kihordására fog szoritatni.

4. §. Tilos a telkekről szemetet, ganét, havat, jeget vagy mas egyéb hulladékokat az utcákra vagy a városi hatóság által e célra ki nem jelölt közbelyekre lerakni; moslékat, vagy mas blűbűdű, az egészségre ártalmas folyadékok az utcákra kiönteni. Ki e tilalmat megszegi, 10 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetetik s a bepiszkított tér megtisztítására köteleztetik.

5. §. Havazások alkalmával minden telcike tulajdonosa, bérloje vagy felügyelője köteles a telke előtti járdáról vagy térről a havat eltávolítani, fagyások alkalmával pedig a telke előtti járdát vagy tért korán reggel homokkal vagy hamuval behintetni. — Ki e redszabályt megszegi, 10 frtig fokozható pénzbüntetéssel büntetetik.

6. §. Tilos a járdákon és gyalogjárókon szekerekkel vagy targonczával közlekedni, nagyobb terhet hordani, rudascserekekkel vizet vinni, vagy kis gyermekeket kocszitatni. — Ki e tilalmat megszegi, 5 frtig fokozható pénzbüntetéssel büntetetik.

7. §. Tilos az utcákon és köztereken árakat, bórdókat, ládákat, tűzi- vagy épületlákakat, szekér vagy más, a szabad közlekedést akadályozó nagyobb tárgyakat és nagyobb halmazt képező anyagokat hatósági engedély nélkül lerakni, vagy általában a közlekedést bármik módon akadályozni s megengedett lerakások esetében figyelmeztető jel nélkül hagyni.

Ki e tilalmat megszegi, az 1879. XL. cz. 119. §-ében meghatározott 50 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetetik.

8. §. A város belterületén, vagy annak közvetlen közelében a lövöldözés tilos. — Ki e tilalmat megszegi, az 1879. XL. cz. 115. §-o értelmében 50 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetetik.

9. §. A belvárosban levő telceken hivalt tartani, nem különben az egész bel- és külvárosban az utcán felügyelet nélkül hagyni, 20 frtig terjedhető pénzbüntetés terhe alatt tilos.

10. §. Ki nyilvános étkező helyiségbe, templomba, kávéházba, színházba vagy más hasonló nyilvános helyiségbe kutyát visz be magával, vagy a vele bement ebet azonnal el nem távolítja 10 frtig fokozható pénzbüntetéssel büntetetik.

11. §. Vendéglobók, szálloda és szálló tulajdonosok és azok megbízottjai, kötelesek a

„Kelet“ magánláviratai.

(Magyar távirati iroda.)

Szeged, aug. 23. Pauler miniszter ma délelben Szegedre érkezett az építendő törvényszéki épületek és a fogház ügyében. A miniszter ittléte alatt átnézte és helybenhagyta a büntető bírósági épületet és a fogház költségvetését és megbízta a kir. biztost, hogy azok építésére versenyt hirdessen. Az igazságügyi tárca terhére tervezett két épületből ez fog egyelőre megkezdetni s 3 év alatt épül fel. Az épület áll egy törvényszéki épületből, a fenytű bíróság számára egy központi börtönből és két fogházból. Szende Béla miniszter választóiból tiztagu küldöttség utazott a mai délutáni vonattal Budapestre, hogy a honvédelmi miniszternél tisztelegjen és a választók nevében Szegedre meghívja.

Bukarest, aug. 23. A „Pester Lll.“-nak a háromszéki határsértés ügyében közölt cikkére a mai „Romanul“ megjegyzi, hogy a pillanat egy kategorikus válasza most nem opportunus.

Baratzi ezredes, a térképező osztály főnöke, a napokban fejezi be a Dobrudzsza topographikus fölmérését, mely után a román bolgár határ megállapítása kezdetét veszi. A pénzügyminister a nyilvános pénztáraknak megtiltja, hogy az özönnel forgalomba hozott réz váltópénzt elfogadják. Rouy a párisi ethnographiai társaság elnöke keleti útjában f. hó 25-kén ide érkezik. Herz lovag a lemerg-ezernovitz-jassyi vasut igazgatójának halála által az itteni osztrák-magyar telep Nestorát és elnökét vesztette el.

Washington, aug. 23. Garfield tegnap este óta nem hányt és ma reggel egy keveset evett is. A beteg állapota általában véve ma reggel több reményre jogosít, mint tegnap.

Zágráb, aug. 23. A bánt minde-nütt nagy lelkesedéssel fogadják. Sziszektől 50 kocsi kísérte. Glinában és Topuskoban az oda sereglett közönség üdvözlé a bánt, ki meglátogatta a hivatalokat és a hatóságokat, délelben Kosztajniczába ment és az éjet Dubiczában tölti.

Eperjes, aug. 23. A történelmi társulat ismerkedési estélyt tartott. A reggel tartott értekezleten hét bizottság alakult a munkálatok végzésére. A nagygyűlés 10 órakor megnyitotta. Bánó József, Sáros megye régi magyarságáról tartott értekezést, Berzeviczy Ödön pedig Berzeviczy István pohárnok életéről. — Nagygyűlés után diszlokoma tartott számos felköszöntővel.

Páris, aug. 23. A vasárnap végbement választások eredménye következő: 548 választókertletben 483 képviselő választott meg, 65 kertletben pótválasztás lesz. Megválasztott 398 köztársasági és 85 monarchista és bonapartista.

A köztársaságiak közül 41 a balközép párt tagja, 159 balpárti, 170 az „Union republicaine“ tagja és 28 szélső balpárti. Ujra megválasztott 364 képviselő, kik közül 61 jobb-párti és 303 balpárti volt. Köztársaságiak 54 kertletet hódítottak és pedig 14-et a monarchistáktól, 27-et a bonapartistáktól és 13-at új választókertletekben nyertek.

A bonapartisták két kertletet hódítottak a monarchistáktól és 7-et a köztársaságiaktól. A köztársaságiak 45 kertletet nyertek. A bonapartisták két kertletben a monarchisták jelöltjeivel szemben vereséget szenvedtek.

London, aug. 23. Az irországi agrarius törvény szentesítést nyert. Chamberlain államtitkár válaszol Wornisnak és kijelenti, hogy azt hiszi, a francia kormány majd ulla javaslatot fog előterjeszteni, melyek lehetségesek fogjak tenni, hogy kedvezőbb kilátással, folytassák a kereskedelmi szerződés tárgyalását.

Dille válaszol Annol kérdésre s azt mondja, hogy Hamloy tábornok nem hiszi azt, hogy a görögök akként nyomulhatnak elő, a mint a törökök kiürítik az illető területet, ebből azonban nem fog nehézség származni. A második zona nyugati részét ma, a maradékot és a negyedik zónát aug. 30-ig, a harmadik és ötödik zónát szept. 15-ig fizetik ki.

Szeged, aug. 23. Somogyi könyvtár berendezésére a városi közgyűlés 20,000 forintot szavazott meg.

A díszes berendezést terveit a műszaki osztály készíti, a munkákra verseny iratik ki. Ideiglenes könyvtárnokká az alapító kijelölésre Magyar Gábor főgymnásiumi igazgató választott meg.

A könyvtár szállítása legközelebb megkezdődik. Budapest és Esztergomban már 100 láda szállomány van csomagolva.

Feloldó szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
BÉKÉSY KÁROLY.

náluk megszállott vendégeket azonnal felszólítani, hogy nevüket, állásukat és lakhelyüket a vendégkönyvbe vagy jegyzékbe írják be, s a révjegyzéket mindennap d. e. 10 óráig a főkapitányi hivatalhoz beszoalják s jelentéseiket megtenni.

Ki e rendszabályt megszegi, az 1879. XL. t. cz. 73. §-ban meghatározott büntetéssel büntetetik.

12. §. Minden idegen, ki a városra szolgál, vagy bármint foglalkozás végett hosszabb időre jön, köteles 24 óra alatt a főkapitányi hivatalnál jelentkezni s magát igazolni. — Ki e rendszabályt megszegi, 10 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetetik.

13. §. Mindenkinél tilos igazolvány és foglalkozás nélküli idegennek szállást adni, és köteles mindenki azon idegen egyén nevét, foglalkozását s lakhelyét, kinek szállást adott, a főkapitányi hivatalnak 24 óra alatt bejelenteni. — Ki e rendszabályt megszegi, 10 frtig fokozható pénzbüntetéssel büntetetik.

14. §. Minden eseléd tartó gazda köteles eselédjét a szolgálatba lépéstől számítva 8 nap alatt, a főkapitányi hivatalnál bejelenteni és beírattani. — Ki e rendszabályt megszegi 10 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetetik.

15. §. A ki a jelenleg fenálló, vagy a városi tanács avagy a főkapitányi hivatal által időző időre megállapítandó vásár és piac-rend ellenére, nem azon a helyen, mely számára kijelölött, vagy olyan helyen árul, melyen bizonyos árucikk árulása tiltott; továbbá, a ki a más számára kijelölt árulohelyet elfoglalja — 10 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetetik.

16. §. Kávéházak, éttermek, szállodák, vendéglők, kocsomások és mulató-kertek, rendezőint (17. §) csakis éjjeli 12 óráig tartatkozt nyitva. Ezen tilalom átlagó az 1879. XL. t. cz. 74. §-ben meghatározott büntetéssel büntetettnek.

17. §. A városi tanács felbatalmaztatik, hogy tekintettel a személyi-irgalom igényeire, kijelölje azon nagyobb kávéházakat, éttermeket, szállodákat, vendéglőket és mulató-kerteket, melyek éjjelutáni 2 óráig nyitva tartatkozt lesznek.

18. §. Nagyobb kávéházakban, éttermekben, szállodákban, vendéglőkben és mulató-kertekben éjjeli 12 óráig, a kisebb kávéházakban, kocsomákban, italmérő helyekben és mulató-kertekben pedig est 10 óráig tul zenélési és énekési csakis előleges bejelentés, s a kiszabott díj lefizetése mellet nyerendő főkapitányi hivatali engedéllyel lehet. — Ki e tilalmat megszegi 25 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetetik.

19. §. A ki az utcán éjjelzenét akar rendezni, köteles azt a kapitányi hivatalnak előgesen bejelenteni. Ezen rendszabály megszegése esetében úgy a rendező, mint a zenészek egyenként 5 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetnek.

20. §. A ki az utcákon, a közönséget zavarólag kiabál, lármoz, cseleksz, ostort csalogtat vagy máséket zajt üt; továbbá az is, ki nyilvános előadáson, színházban s más ilyen közönségekben, vagy bában a közönség előtt botrányt keltő magaviseletet tanusít, avagy zajt üt, 10 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetetik, s ha larmával stb. vagy botrányos magaviselettel a hatósági közeg figyelemztetésére sem hagy fel, a pénzbírság 20 frtig lesz fokozható.

21. §. A ki a városi köztérket, utcákat, sétátér, köztemetőket, épületeket vagy kerteket közönséget sértő, vagy undort keltő módon bepiszkítja, 10 frtig fokozható pénzbüntetéssel büntetetik.

Ugyanezen büntetéssel büntetetik az is, ki nyilvános helyen közönséget sértő kifejezéseket használ.

22. §. Ugy a Nagy- mint a Kiszamosban, a város egész belterületén, s a sétátér mentén a szabadban való fürdés tilos; nemkülönbön tve los a Nagyszamosnak a „borjúmál“-hidtól a nagy híd alól leve nagyszamos-utca lejárá helyig; a Kiszamosnak pedig a szentpéteri utcán felel eső részében lovakat, szarvasmarhákat és sertést tilos teníteni. — Ki e tilalmat megszegi 10 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetetik.

23. §. Azon nőszemélyeknek, kik a kapitányi hivatal előtt ismeretese, hogy a kéjelgést keresetképen üzik, tilos esti 10 óráig tul az utcákon vagy sétátérben kóborogni.

Ki e tilalmat megszegi 12 óráig, visszacsés esetében pedig 5 napig terjedhető elzárással büntetetik.

24. §. Tilos a kéményeket mások, mint nagyobb havazások alkalmával kiegétni, s ki a telken lévő kéményt kiegétni akarja, köteles azt a kapitányi hivatalnak előleges bejelenteni, s az égetés előtt házpadlására vízkészletet vitetni. — Ki ezen rendszabályt megszegi, az 1879. évi XL. t. cz. 141. §-ben meghatározott büntetéssel büntetetik.

25. §. Jelen szabályrendelet határozataiba utkozó kihágási ügyek első fokú elbírálásával a városi kapitányi hivatal bízik meg.

Minorich Károly, polgármester.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1881. augusztus 23.

Helyi hírek.

— **Szentgyörgyi István** jutalomjátéka a jövő hó első napján lesz. Színre került a

„Csikós“ s egy vendég lép föl Audris szerepében. Gergely József a vendég, (Gergely János polgártársunk fia) ki néhány év óta a színi tudományban képi magát s tehetségei szép reményekre jogosítanak. Mint műkedvelő lépett fel pár év előtt nálunk. Szentgyörgyi rendezte az előadást s a „Vén bakancsost“ játszták. Az akkori általános elismerés dícséret ösztökélte, hogy színi legyen s most egykori mesterének jutalomjátékán mutatja be magát. Mindenesetre azonban maga a jutalomjáték tarthat igényt a közönség legmélegebb érdeklődésére. Szentgyörgyi István egyrangú a legkifináltabb tehetségű élő magyar színészekkel s színházunknak igazi büszkesége. Bárha nem egy alkalommal vagyunk késztelve egy egy kevésbé sikerült alkalmára ellen szót tenni, tudjuk azt tulterbeltségének s örvendünk, hogy most alkalmunk van elismeréssel szólani nagy alakító képességéről, melyben szerejlük binni, minél hosszabb ideig lesz alkalma győzőködni a kolozsvári közönségnek. Hogy abbéli tartózkodásunktól eltérőleg, miszerint nem szoktunk superlatívusokban beszélni — ez egyszer kivételt teszünk, oka: mert a jutalmazandó megérdemli ezt s meg, hogy ez alkalommal is legmélegebb ajánljuk a közönség figyelmébe.

— **Érczi Ferencnek** operett tenorunknak e hó 30-án lesz a jutalomjátéka. Előadatik a „Szökővény“, vigjáték; és a „Nőnévelde“, operett.

— **Nemzeti színház.** Sardon bohóza, a Godelothótel került színiére tegnap este. Az elhasznált typosokkal, de élénk situációkat irt darabot nem nagy közönség nézte. A mese tudvalevőleg a hótel szó kettős jelentése — magánház és szálloda — körül forog; ennek összetevéséből áll egész szövevéde. Egy tisztességes lánytól remegő kamaszt apja egy régi barátjához küld, kinek lánya az urfi számára volna tudta nélkül kiszemelve: a fizikó szállodának tartja leendő titkos apósa házat s egy pajtásával a legnagyobb impertinenciákat követi el. Ennyi az egész: a végén minden kisl s aztán vigjáték módra, házassággal végződik. A főbb szereplők közül Tolnai kell első helyt említenünk, mint a ki Ridel Pál szerepében a legkevésbé kifogásolatlant játszott. Gyenesen (Bertin Olivér) és Gabányin (Godelot) nagyon meglátszott a szerep nem tudás; valóban néhol a kirívóságig ment az ensemble összevisz-szasága, akadozgatása. Szóval látszott, hogy új betanulással leptek meg közönségünket. A mellékszerepek meglehetősen eljétek, ifj. Szilágyi mit sem tudott síkkeljéből csinálni, csak Mátrai játszta sikerülten epizód részét (Pincetto). Dömjen k. a. Miettéből, e feljáratnál naiv lány kábol meglehetősen színtelenül alakított; az ő temperamentuma más természetűnek mutatkozik, s így nem a k. a. hibája, hanem a szereposztásé, ha csak itt-ott voltak sikerült mozzanatai. (r.)

— **Pályázat meghosszabbítás.** A kolozsvári ev. ref. egyházközség kil magyaraitcai vegyes népiskolájában egyik tanítói állomás betöltésére a pályázati idő f. év szeptember 10-éig meghosszabbították. A megválasztandó csak egy évi idő után fog állandósítani, ha erre érvényesnek bizonyul. Javadalma: 400 ft. havonkénti részletekben fizetve, és az iskola telken szabadszállás. A kollégel felszerelt folyamodványok a jelzett egyház főgondnoka dr. Szóts Emil urhoz czimzendők Kolozsvárra.

— **Az alsó szénutca** gyermekekterben az évi vizsga augusztus 24-én d. e. 9—12 ig tartatik meg; melyről a t. érdeklődők tisztelettel értesíti Király Róbertné gyermekkertésznő Kolozsvárt 1881 aug. 22.

— **Talált esőernyő.** Néhány hét előtt a sétátérben egy gazdátlan fekete selyem esőernyő találtatott. Tulajdonosa, igazolás után, átveheti a főkapitányi irodában.

— **Időjárás.** Európában: a depressió (755—757) a kontinens északi felében, a nagy légnymás (763—764) annak déli részében van. Az idő depressziós felben borus, helyi esőkkel és zivatokkal, kissé hűvösebb. Hazánkban: Többnyire északnyugati és északi mészékel, helyenkint viharos szelek mellett a hőmérséklet kevéssel nagyobb, a légnymás délkeleten kisebb lett. Az idő napos, derült, felhős, borussal változik; helyenkint délkeleten derült. — Helyi esők inkább az északnyugati felben voltak, égi-háborúval: Beszterczen, Besztercebányán, Csak-tornán, Késmárkon, Magyaróváron, Szatmár, Németiben, és Triesenben. Kilátás a jövő időre: Hazánkban: Általában véve többnyire felhős, borus, időt várható helyenkint esőkkel és zivatárokkal. Derültebb helyek inkább délen lehetnek.

Hazai hírek.

— **A Szent István-ünnep** alkalmából a pesti lovaregylet két napos loversenyt rendezett; de a vidékről feláradt nagyszámú ünneplő közönség sajnoslatos kevés érdeklődést mutatott a „lófutás“ iránt, alig volt a gyepon néhány vidéki látogató. Az arisztokrácia is távol maradt, csak néhány tagját láttuk ott. A hőgy-közönséget gr. Almásy Kálmán képviselte egymaga. Különbön maguk a versenyek is vonatottan, minden élénkség nélkül folytak le, miután tavasz óta sok alkalomszerű verseny volt a rendes időnyen kívül rendezve.

— **Szekér Pista** rablóvezért tegnapelőt szállították nehéz vasra verve az illavai börtön-

be. A rabló tíz éven át háborította Vas és Zalamegyék nyugalmát és bámulatos merészséggel véghez vitt tettei egész mondkéért hoztak létre a népben személyeket vonatkozólag. A szombat-helyi pandurkapitányok sikerült Szekér Pistát ki meseszerű gyorsasággal tnt fel majdnem ugyanazon időben a legálvólabb helyeken, elfog-ni és az ottani törvényszék tiznkét „évi tegy-házra ítélte a rablót, ki tegnapelőt viteteti Bé-esen át rendeltetési helyére. Az osztr. államvasut III. osztályu várótermében sokan bámulták Szekér Pistát, ki mosolygva s bajzást pödörve ült a szuronyos két pandur között, kik őt Pozsonyba kísérték, a honnan Illavára vitetik.

— **Explosió.** Medgyesen — mint nekünk írják — t. hó 22-én délután 3 órakor a járásbíró-sági épület előtt (mely ház alatt megjegyzendő spiritus-raktár van) két spiritusos hordó borzasztó robbanások közt explodált. Ahordók tizek lévén, bizonyára valaki p. j. kővel dobott beléjük s ez okozta a robbanást. A hordók köz-vetentli a spiritusraktár ablakai előtt állván, csak a szerencsés véletlen mentette meg városunkat az iszonyu szerencsétlenségétől, s járásbíró-ságunkat telekkönyvi osztályával együtt a légbe röpléstől. Valjon ekkor kit terhelhet volna a felelősség? Valjon általában helyes és megenged-hető-e, hogy egy olyan nagy hivatal, minő a járásbíró-ság és telekkönyv, a véletlen szerencsére legyen bízva? Felhívjuk a körülményre az illetékes hatóság figyelmét! Jelenleg nagyobb baj nem történt, mint néhány ablak betörtött s vagy két egyén gyöngébb sérülést szenvedett.

— **Elfogott örült.** Tegnap (21-én) Medgyesen — írja tudósítónk — egy örült fiatallembert szállítottak falusi emberek, kit az erdőn bolyongva fogtak el. Hallomás szerint ezen örült rokonai egyik Szeben mellett levő faluban élde-gelnek, s itt felügyelet alatt tartottak őt. Néhány nappal ezelőtt a faluban tűz ütött ki, az örültnek sikerült a felügyelet alól megszökni s az óta az erdőben bolygott egyedlen ingben, mely színtén rongyos volt. Minthogy ezen örült csaiádja baj-dan medgyesi illetőségű volt, feltalálói ide hozták s a rendőrséghez vitték. Itt azonban egyetlen hivatalnok sem volt előtalálható. Mit volt mit tegyenek, miut bezárták ugy csaknem mezeientli egy iszonyu piszkos, ronda börtönbe, hol más-nap reggelig maradt, Ma reggel aztán felölöz-tették s illetőségi helyére elszállították. Valjon hol volt a rendőrségi inspektor hivatalnok, vagy talán ilyen nem is létezik? Ere felrejek a ki tud !!

— **Biamarok Vilmos** gróf Debreczenben gr. Csaky honvédparancsnok vendége. Tegnap a város polgármesterét, Simonffy Imrét látogatta meg és vele hosszabb ideig társalgott a reformatus egyház viszonyairól. Különösen érdekelte az, hogy Debreczenben annyi református lakik egy tömegben. Dél felé a polgármesterrel együtt kiment a Hortobágyra, hol megmutatták neki a város ménesét. A gróft a polgármester a város diszlogatán vitte ki. Midőn a gróf meglátta az őt magyar stílus diszlogat, örömsugár-oz arczszal nyilvanita meglepetését mind az egy-szerű nemes izlés — mely a fogat kiállításában nyilvánul — mind a tűzvérű paripák elragadó látványa felett.

— **Lóverseny** Brassóban. Brassó tert-létén tegnapelőt a 2. buszárezred lóversenyt tartott. A nagy közönségben j lenvott Vladianu román örnagy és kir. szírnagy és több román, tiszt a Sinaiban kötött ismeretséggel folytán. A verseny kedvező idő mellett sikerült. Egy idő óta gyakrabban mutatkoznak román tiszték Brassóban valószínűleg a Sinaiban volt királyi lakomá-nál kötött ismeretséggel folytán.

— **Magyar kiállítás Fiumében** A fiúmeiek ittlete alkalmából Fromm Antal fővárosi polgár ama felhívást intézte a fiúmeiekhöz, hogy a magyar tengerparti kikötő városban addig is mig a külföldi kereskedelem meismelkedik a magyar termények, készítményekkel és gyártmá-nyokkal, egy állandó magyarországi mintakiállítás nyissaanak. Ez eszmét felkarolta Burgstaller Henrik Fiumében lakó polgártársunk s magára vállalta, hogy ő e kiállításra a magyar haza összes terményei s gyártmányaiól létesíteni fogja. Termések pártolása szempontjából felkérte a kereskedelmi minisztériumot, a főv. kereskedelmi kamarát, a pesti polg. kereskedelmi testüle-tet, a magyar kereskedők gremiumát, az orsz. magyar iparegyletet s több egyelet. Remél-jük, hogy a magyar tenger kikötő városának e szép kezdeményezése, a világpiazzával fogja megismertetni hazánk terményeit.

— **A történelmi** társulat kiránduló tagjai utra kelték. Vasárnap reggel 1/8-kor indul-tak, Miskolcra ebédnek s Eperjesre 3/8-kor érkeztek meg. Tiszteletükre ismerkedési estély esti 9-kor. Hétfőn 1/9-kor előértekezlet a város-házán, hol az ottani bizottság értekezik a társulat tisztviselőivel s elhatároztatott, kik mennek a tagok közül bizottságokba s hova lesznek bizottságok. 10-kor lesz a nagygyűlés. A bejelen-tett 66 tag közül 40—50 vett az kirándulásban részt. A krakkói akadémiája Smoika egyet. tanárt küldé ki, ki 24-érkezik meg. A kirándu-lás, mint remélhető, a gazdag levéltárakból be-eses és igen sok, eddig ismeretlen adatot fog napfényre hozni.

— **Az omladina** e hónap 18-án nyitot-ta meg fileseit Verseczen. A rendőrség a napi-rend őt pontja közül négyet kitörtlt s a gyűlö-

kezesek napjaiul 18-ikát és 19-ét tűzte ki; az omladina ez intézkedések ellen órást küldött a belügyminisztériumhoz, de ezéjét nem érte el. Hogy a kitörtlt tárgyakat (iskolai tárgyeket) meg-vitathassák, népgyűlés tartására kérték engedélyt, de ezt sem kaptak meg s az e miatt emelt órás színtén sikertelen maradt. Este társas vacsora volt Botta, az omladina egyik vezére, a Szerbiá-ból érkezett vendégekre emelt poharat. Tedor-ovics, a „Samonprava“ tudósítója a bizottság fel-szólítására így felelt: „Ha nem kívánnak az il-lem szabályai, hogy válaszoljak, amaz indokolat-lan gyanúsításokra való tekinttel, melyekkel ben-nünket Magyarországon lépten-nyomon kísérnek, nem lépnek elétek.“ A jelenvolt rendőrsízt meg-tíltá, hogy tovább beszéljen s eltávolította őt az emelvénnyől. A szónok tiltakozott s e szavakkal hagyta el helyét: „Testvérek, mi egy vérből származunk; nincs hatalom, mely szellemi és vérbeli rokonságunkat megsemmisíthetné!“ A rendőrsízt erélyen közbelépése nagy elkeseredést szült az omladinyistak között. Dr. Miloslavjevics tiltakozott a rendőrsízt eljárása ellen s ötvönen kezességet vállaltak a vendégért, kitől a szót el-d-yonta. Másnap folytatták a gyűléseket, de a ren-dőrség még azt sem engedte meg, hogy a szerb vendégek hallgatok gyanánt léphessenek a te-rembé. Az elnökség vonatkozott kiutasítani a szerbeket, mire a rendőrség karhatalommal té-tette ki a szűrköt. A gyűlés reggeli 9 óráról estei 6 óráig tartott a legkisebb megszakítás nélkül.

Vegyes hírek.

— **Királyunk** és Garfield. Az Egyesült-Államok elnökén elkövetett merénylet után, va-lamint Európa többi uralkodói, ugy királyunk is rögtön kifejezte legőszintébb részvétét. — Kirá-lyunk azonban nem elégedett meg azzal, hogy az Egyesült-Államok bécsi képviselője előtt fe-jezte ki részvétét, hanem utasította az Egyesült-Állam-ban levő osztrák-magyar követet is, hogy tejezze ki Garfield elnöknek, mennyire óhaj-tja felépülését. Rövid idő múlva a newyorki osz-trák-magyar követ újabb megbízást kapott an-nak a kijelentésére, hogy a királynak megelé-gedésére szolgál Garfield kiállításban levő fel-gyógyulása. — James G. Blaine államtitkár az elnök megbízásából mindkét jegyzékre egyide-jűleg válaszolt, kifejezve a beteg elnök azon őszinte nagyraecsisülését, melyvel a királynak ismételt részvét nyilatkozatait fogadta s a mo-lyok az Egyesült-Államoknak ugy kormányá-ra, valamint népére nézve szintén igen örvon-detesek.

— **Amerikaiásan.** A brazíliai császár Angliában időzése alkalmával egy este a walesi hercegnél ebédelt. Itt a csekély számú vendé-gek közt találkoztak Grant tábornokkal, a kit e találkozás nagy zavarba hozott, mert republiká-nus elveinél fogva nem akarta a császárt sem síre-nek, sem felségnek szolítani. Ugy segített tehát magán, hogy lehetőleg kevéssé beszélj. Ebéd után a pipázó terembe vonultak. Midőn ismét visszatérni készültek a trónörökösön ter-meibe, a walesi herceg a szivarját a kandalló-ba dobta, ellenben Grant tábornok a magáét megtartotta. Bocssáson meg, tábornok — így szót a herceg a híros amerikai tábornok-hoz, — a hercegnő termébe soha sem doh-nyoznak.“ Erre Grant a brazíliai császárhoz for-dul: „Eh! császár! ugy-e másképen van mi-nálunk: ott szokás mindenütt szivarozni!“

— **A szultán** és a női fátolok. A mo-hamedánok által most ünnepeit ramazán (bőjt-hónap) alkalmával a konstantinápolyi ulemák a szultánt újból figyelemztették arra a vétekre, melyet a török nő azáltal követnek el, hogy finom, átlátszó fátolákat viselnek. Miut a kon-stantinápolyi lapok jelentik, a török rendőrség most arra akarja szorítani a török nőket, hogy vastag, átlátszatlan fátolákat viseljenek. A rö-vid arab fátol (djár) egészen el fog tiltatni.

— **Norderney** tengeri fürdőben nagy szerencsétlenség történt. Négy nő, kik fürdöttek, nagyon messze bementek a tengerbe, a mi itt, minthogy a tirdő határa nincs megjelölve, na-gyon gyakran megtörténik. A szerencsétlenség akként történt, hogy az ár épen akkor állott be és mind a négy nő csakhamar a hullamok alá merült. Sokáig küzdöttek, s a parton álló női szolgaszemélyzet kétségbeesbe adott hirt a férfi fürdő közelében levő csónakosoknak; mire azon-ban ezek megérkeztek, sok idő telt el. A nők egyike megragadhatta még a neki dobott men-tő kötelet, valamint a másik belekapaszkodhat-tott a későbbben érkező mentőcsónakba. A más-ik két nő azonban, Weisz reichenbach keres-kedő két fiatal leányát, csak halva húzták ki és minden életre keltési kísérlet sikertelen ma-radt. A nagyon látogatott tengeri fürdőben nagy az izgatottság, hogy az övintézkedésekről fürdő-ben hasonló szerencsétlenségek ellen egyáltalá-ban nincs gondoskodva ugy, hogy a szolgál-személyzet még uszni sem tud, a mentő csó-nakok pedig a parton állanak, távol a fürdő-helyektől.

— **Sárga láz.** A senegali francia gyar-mathán a sárgaláz még mindig szedi áldozatait. Augusztus 4-én halt meg sárgalázban de Lan-neau tengernagy. E hó 8-án nyolczvan ember esett áldozatul a pusztító betegséggnek.

Érvényes 1881. évi május hó 15-étől.

Sz. 5740—188.

(369)

XX

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundatia pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.